

วิทยานิพนธ์ของโครงสร้างการค้ำระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น

นางสาว นาดฤดี คัทธวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

แผนกวิชาศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2516

001205

I 16946A0X

Evolution of Structure of Trade between Thailand and Japan

Miss Natrudee Tanthawan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements

For the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1973

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

จ

กิตติกรรมประกาศ

ฉ

รายการตารางประกอบ

ช

รายการภาพประกอบ

ค

บทที่

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

1

วัตถุประสงค์

2

ขอบเขตของการศึกษา

3

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

3

วิธีการศึกษาคนควา

4

1. โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศระหว่างประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ

5

1.1 การค้าก่อนปี 1954

6

1.2 การค้าตั้งแต่ปี 1954 - 1969

9

1.2.1 มูลค่าสินค้าออก สินค้าเข้าและดุลการค้า

10

1.2.2 โครงสร้างการค้าแบ่งแยกตามหมวดของสินค้า

10

1.2.3 ทิศทางของการค้าระหว่างประเทศไทย และประเทศต่าง ๆ

18

2.	โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น	27
2.1	การค้าและความสัมพันธ์ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2	27
2.2	การค้าระหว่างไทยและญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 -1954	28
2.3	การค้าระหว่างไทยและญี่ปุ่น ระหว่าง 1954 - 1969	30
2.3.ก	มูลค่าสินค้าเข้า สินค้าออก และดุลการค้า	30
2.3.ข	รายการสินค้าเข้าและสินค้าออกสำคัญ	43
2.4	สาเหตุสำคัญที่ทำให้ไทยต้องขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่น	61
2.5	ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาดุลการค้ากับญี่ปุ่น	69
3.	ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของเฮคเซอร์-โอดีน	75
	สาระสำคัญของทฤษฎี	78
	แนวความคิดของเฮคเซอร์	78
	การวิเคราะห์ทฤษฎีของโอดีน	80
4.	การทดสอบทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของเฮคเซอร์-โอดีน	87
4.1	การนำทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของเฮคเซอร์-โอดีน มาทดสอบโครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของประเทศต่าง ๆ	87
	Wassily Leontief	88
	Masahiro Tatemoto and Shinichi Ichimura	95
	Donald F. Wahl	102
4.2	การนำทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของเฮคเซอร์-โอดีน มาทดสอบโครงสร้างการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น	112
	ลักษณะทั่วไปของการทดสอบ	113
	จุดประสงค์	113

	ก
	หน้า
วิธีการคำนวณ	113
วิธีแรก. วัดความสมบูรณ์ของทุนโดยเปรียบเทียบโดยอาศัย capital coefficient ของสหรัฐอเมริกา เป็นหลักในการคำนวณ	114
วิธีที่ 2. คำนวณอัตราส่วนทุน/แรงงาน ของประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น	120
4.3 การเปรียบเทียบผลการนำทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของ เฮคเซอร์-โอดีน มาทดสอบ โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศ ของประเทศต่าง ๆ	126
5. สรุปผลการค้นคว้าวิจัย	130
บรรณานุกรม	133
ภาคผนวก	136
ประวัติการศึกษา	146

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : วิวัฒนาการของโครงสร้างการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น
 ชื่อ : นางสาว นาดฤณี ศันตวรณ
 แผนกวิชา : เศรษฐศาสตร์
 ปีการศึกษา : 2516

บทคัดย่อ

ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศที่ติดต่อกาขายกับประเทศไทยมากที่สุด ในระยะ 10 ปีนี้ มูลค่าสินค้าเข้าที่ไทยส่งจากประเทศญี่ปุ่น เป็นมูลค่าสูงกว่าสินค้าเข้าที่ประเทศไทยส่งจากประเทศอื่น ๆ และมูลค่าส่งเข้าก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี ส่วนมูลค่าสินค้าออกต่ำกว่ามูลค่าสินค้าเข้ามา ในระยะหลัง ๆ นี้ สินค้าออกเฉลี่ยแล้วคิดเป็น 30 - 40% ของสินค้าเข้าเท่านั้น ทำให้ไทยต้องเป็นฝ่ายขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นตลอดมา และมูลค่าการค้าก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ด้วย ทั้งนี้ เนื่องจาก ประเทศไทยกำลังเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงส่งสินค้าที่ลดกรรมและสินค้าประเภททุนจากญี่ปุ่น เป็นมูลค่าสูงมากและเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนสินค้าออกส่งไปญี่ปุ่น ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่สินค้าประเภทอาหารและวัตถุดิบ มีมูลค่าส่งออกและเพิ่มขึ้นไม่สูงเท่าสินค้าเข้า ประกอบกับมีปัญหาบางประการ เป็นอุปสรรคต่อการส่งสินค้าออกด้วย อย่างไรก็ตาม การขาดดุลการค้าก็เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อพิจารณาในแง่พฤติกรรมการค้าระหว่างประเทศ นั่นก็คือ จากการนำพฤติกรรมการค้าระหว่างประเทศของเฮคเซอร์-โอดีน มาอธิบาย โครงสร้างการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้จากการศึกษาทางคณิตศาสตร์ สรุปได้ว่า ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศมีแรงงานมากเมื่อเทียบกับทุนตามข้อสมมุติ ส่งสินค้าประเภทอาหารและวัตถุดิบ ซึ่งใช้แรงงานเข้มข้นตามข้อสมมุติ เป็นสินค้าออก ไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าเครื่องจักรกลและสินค้าที่ลดกรรม ซึ่งใช้ทุนเข้มข้นตามข้อสมมุติจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งสมมุติว่ามีทุนมากเมื่อเทียบกับแรงงาน ทั้งสองประเทศจึงได้ประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ ตามความเห็นของเฮคเซอร์-โอดีน

7

Thesis Title : Evolution of Structure of Trade between
Thailand and Japan

Name : Miss Natrudee Tanthawan

Department : Economics

Academic Year : 1973

Abstract

Japan is the most important trading partner of Thailand in this decade. Import value from Japan is higher than that from other countries and its growth rate is increasing every year. Export value is much lower than the import value. Exports to Japan account for only 30 - 40 % of imports from Japan. Consequently, Thailand has a continuing balance of trade deficit with Japan. This deficit is increasing every year because it is necessary for Thailand, as a developing country, to import a great amount of manufactured and capital goods from Japan. Simultaneously Thailand's food and raw-material exports to Japan have encountered several problems. However, this deficit in the balance of trade is quite natural, considered from the viewpoint of international trade theory. The structure of trade between Thailand and Japan can be Justified by the Heckscher - Ohlin theory in international trade. As Thailand is a labour - abundant (relative to capital) country and Japan is a capital abundant (relative to labour) country. It is natural that Thailand exports food and raw - material which are labour intensive and imports manufactured and capital goods which are capital intensive. Both countries gain from international trade.

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนใคร่แสดงความขอบคุณเป็นอย่างสูง ต่อ ศาสตราจารย์ ดร. ประชุม โฉมฉาย คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ ในฐานะที่เป็นประธานกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ลีชิต หงส์คารมภักดิ์ กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ กรุณาแนะนำ ชี้แจง และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ได้กรุณาแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และแนะนำวิธีการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก เจ้าหน้าที่สถาบันประชากรศาสตร์ กรุณาให้ใช้เครื่องมือในการคำนวณ, เจ้าหน้าที่หอสมุดกรมศุลกากร และเจ้าหน้าที่หอสมุด ECAFE ได้กรุณาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือ ในการค้นคว้าเอกสารที่สำคัญเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้เขียนใคร่ขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียนจะเว้นเสียมิใคร่ที่จะแสดงความขอบพระคุณอย่างสูง ต่อ อาจารย์ ดร. ไพจิกร ทัพนานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำโดยใกล้ชิด จนกระทั่งการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปสมความมุ่งหมาย ซึ่งนับเป็นกำลังสำคัญยิ่งในการช่วยให้ผู้เขียนได้มีโอกาสเสนอวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงใคร่ขอแสดงความขอบพระคุณอีกครั้งหนึ่ง ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอแสดงความขอบคุณด้วยความซาบซึ้งใจ ต่อ ทุก ๆ ท่านที่ได้ช่วยเหลือทั้งในคำนำ กำลังใจ กำลังกาย และกำลังความคิด จนทำให้การเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จไปด้วยดี.

รายการตารางประกอบ

หน้า

ตารางที่

1.	มูลค่าสินค้าออก สินค้าเข้า และดุลการค้า ค.ศ. 1954-1969	11
2.	การการค้าระหว่างประเทศของไทย แบ่งแยกตามหมวดของสินค้า แสดงมูลค่า สักส่วนและอัตราเพิ่ม	14
3.	มูลค่าสินค้าออกสำคัญ ตั้งแต่ 1954-1969	19
4.	มูลค่าสินค้าออกสำคัญของประเทศไทย	20
5.	ทิศทางของการค้าแสดงมูลค่า สักส่วน และอัตราเพิ่ม	22
6.	ทิศทางของการค้าของประเทศคู่ค้าชายของประเทศไทย	25
7.	เปรียบเทียบสินค้าเข้าและสินค้าออกระหว่างไทยและญี่ปุ่น ปี 1950-1956	29
8.	มูลค่าสินค้าเข้า สินค้าออก และดุลการค้า ระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น	32
9.	มูลค่าสินค้าเข้าจากญี่ปุ่น แบ่งแยกตามหมวดของสินค้า	35
10.	รายละเอียดของมูลค่าสินค้าเข้าจากญี่ปุ่น แบ่งแยกตามหมวดของสินค้า	36
11.	มูลค่าสินค้าและรายละเอียดของมูลค่าสินค้าออกส่งไปญี่ปุ่น แบ่งแยกตามหมวดของสินค้า	41
12.	มูลค่าและสักส่วนของสินค้าเข้าสำคัญจากญี่ปุ่น 5 ชนิด	44
13.	การผลิต การส่งออก และการนำเข้า ของเหล็กประเภทต่าง ๆ	45
14.	ปริมาณและมูลค่าการนำรถยนต์เข้าจากญี่ปุ่น	49
15.	มูลค่าและสักส่วนสินค้าออกสำคัญไปญี่ปุ่น 5 ชนิด	51
16.	มูลค่าสินค้าสำคัญอื่น ๆ ที่ส่งออกไปจำหน่ายยังญี่ปุ่น	55
17.	สินค้าสำคัญที่ส่งออกไปญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละของแต่ละชนิดที่ส่งออก	56
18.	โครงสร้างการค้าระหว่างไทยและญี่ปุ่น แบ่งแยกตามหมวดของสินค้า	59
19.	สินค้าประเภททุนจากญี่ปุ่น เปรียบเทียบกับสินค้าประเภททุนที่ส่งเข้าทั้งหมดและคิดเป็นร้อยละ	62
20.	ความต้องการทุนและแรงงานท้องถิ่นเหรียญของสินค้าออกและการผลิตแทนสินค้าเข้า	89
21.	ความต้องการทุนและแรงงานท้องถิ่นของสินค้าออกและการผลิตแทนสินค้าเข้า	96
22.	อัตราส่วนปัจจัยทุน/แรงงาน สำหรับการการค้าระหว่างญี่ปุ่นและอเมริกา	98

23. ความต้องการผลิตภัณฑ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อลานเยนของสินค้าออกและการผลิต
แทนสินค้าเข้าของญี่ปุ่น ในปี 1955 และ 1959 100

24. ความต้องการทุนและแรงงานต่อลานเยนของการผลิตสินค้าออกและการผลิต
แข่งขันกับสินค้าเข้าของญี่ปุ่น ในปี 1955 101

25. Capital และ Labour Coefficient ทั้งโดยตรงและทางอ้อมของอุตสาหกรรม
ของแคนาดา ปี 1949 104

26. ความต้องการทุนและแรงงานต่อสินค้าออกและการผลิตแทนสินค้าเข้า มูลค่า
ลานดอลลาร์ของการค้าทั้งหมดของแคนาดา, การค้าระหว่างแคนาดาอังกฤษ,
การค้าระหว่างแคนาดา กับสหรัฐ ปี 1949 105

27. การจัดลำดับอุตสาหกรรมตามความเข้มข้นของทุน 111

28. Sectoral Capital Coefficient ของสหรัฐอเมริกา ปี 1948
(ราคาปี 1929) 116

29. Total Capital Coefficient ของประเทศไทย, ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา 117

30. วิวัฒนาการของการวิภาค Stock of capital และ Output และ Net
product ของสาขาสำคัญ 4 สาขาของสหรัฐอเมริกา (4 สาขารวมกัน
เท่ากับ 100%) 118

31. อัตราส่วนทุน/แรงงานของญี่ปุ่น 122

32. อัตราส่วนทุน/แรงงานของไทย 122

33. เปรียบเทียบโครงสร้างของสินค้าออกและสินค้าเข้าทั้งหมดของไทยกับสินค้า
ออกที่ไทยส่งไปญี่ปุ่น และสินค้าเข้าที่ไทยสั่งจากญี่ปุ่น (%) 123

34. เปรียบเทียบโครงสร้างของสินค้าออกและสินค้าเข้าทั้งหมดของญี่ปุ่นกับสินค้าออก
ที่ญี่ปุ่นส่งมาไทยและสินค้าเข้าที่ญี่ปุ่นสั่งจากไทย (%) 123

35. อัตราส่วนทุน/แรงงานของสินค้าออกและการผลิตแทนสินค้าเข้าของประเทศต่าง ๆ 127

36. อัตราส่วนทุน/แรงงานของสินค้าออกและการผลิตแทนสินค้าเข้าของการค้า
ระหว่าง 2 ประเทศของประเทศต่าง ๆ 128

รายการภาพประกอบ

แผนภาพที่

1.	มูลค่าสินค้าออก สินค้าเข้า และดุลการค้า ค.ศ. 1954-1969	12
2.	ทิศทางของการค้าของประเทศไทย ตามสัดส่วนของมูลค่าสินค้าเข้าและสินค้าออก	23
3.	มูลค่าสินค้าเข้า สินค้าออก และดุลการค้า ระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น	33